

SPAREBANKNÆRINGENS BIDRAG TIL ALLMENNYTTIGE FORMÅL I 2020

SAMMENDRAG

Rapporten inneholder en oversikt over sparebanknæringens bidrag til allmennyttige formål i 2020.

Rapporten er basert på en medlemsundersøkelse gjennomført blant sparebankene og sparebankstiftelsene som er tilsluttet Sparebankforeningen våren 2021.

Innhold

Med sterkt engasjement for samfunnet man er en del av	2
Nærmere om sparebanknæringens bidrag til allmennyttige formål	3
Hovedfunn i forbindelse med kartlegging av allmennyttarbeidet	4
Utdelinger til allmennyttige formål i 2020	4
Fordeling tildelinger per samfunnssektor	5
Fordeling tildelinger etter beløpsstørrelse.....	7
Størrelsen på sparebanknæringens allmennyttarbeid.....	9
Nærmere om undersøkelsen.....	10

Med sterkt engasjement for samfunnet man er en del av

Den norske sparebanknæringen er sterkt til stede lokalt og regionalt gjennom 94 sparebanker og 35 sparebankstiftelser¹. Sammen forvalter og viderefører næringen en verdifull sparebankkultur som har sitt utspring i tanken om at man skal bidra til økonomisk trygghet for den enkelte og medvirke til positiv samfunnsutvikling.

Sparebankkulturen strekker seg nær 200 år tilbake i tid. Den første sparebanken ble etablert i Christiania i 1822, og siden da har næringen vokst både i omfang og betydning. Samtidig kan det av og til være lett å glemme sparebanknæringens rolle i hverdagen. De minste bankene vekker sjelden den største interessen blant de nasjonale nyhetsmediene. Og selv om mange av sparebankene representerer en sterk merkevare lokalt, er de av åpenbare grunner ikke like profilert over hele landet.

Det siste året har imidlertid bidratt til å gi oss en viktig kollektiv påminner om hvor viktig det er med en sterk sparebanknæring som viser omsorg for innbyggere, bedriftene og samfunnet banken er en del av. Gjennom å være nær på egne kunder, og gjennom evnen til raskt å løse ulike krisebehov, har sparebankene bidratt til å redusere de økonomiske utfordringene knyttet til koronapandemien. Samtidig har sparebankene gjort sitt beste for å opprettholde normal bankdrift og understøtte virksomheter som ikke har blitt rammet av koronapandemien og myndighetenes smitteverntiltak. Et historisk unntaksår har vist oss at de norske sparebankene hver for seg, og sammen, har en avgjørende betydning for positiv samfunnsutvikling.

2,3 milliarder kroner til allmennyttige formål i 2020

Et viktig element i sparebanktradisjonen handler om å bidra til å støtte og realisere positiv samfunnsaktivitet gjennom gaver til allmennyttige formål. En samlet sparebanknæring bidrar hvert år med store beløp til blant annet idrett, kultur og frivillighet. Gaveutdelingene til sparebankene og sparebankstiftelsene medvirker til bolyst, gode nærmiljø og bærekraftig samfunnsutvikling. Ved siden av å fullfinansiere ulike initiativ og tiltak, er ofte også gavene fra sparebanknæringen med på å utløse annen (prosjekt)finansiering. I sum gir dette grunnlag for utvikling og gjennomføring av lokale og regionale initiativ som ellers ikke ville ha funnet sted.

Vår undersøkelse blant medlemmene viser at sparebanknæringen bidro *med drøyt 2,3 milliarder kroner til allmennyttige formål gjennom nær 18 000 tildelinger i 2020*. Satt i perspektiv, tilsvarer beløpet som sparebanknæringen ga til allmennyttige formål gjennom fjoråret om lag 600 millioner kroner mer enn Lotteri- og stiftelsestilsynet fordelte i momskompensasjon til frivillige lag og organisasjoner i 2020. Dette sier noe om sparebanknæringens betydning for mangfoldig samfunnsaktivitet på ulike områder.

På de påfølgende sidene gis det en oversikt over de viktigste funnene fra vår kartlegging av sparebanknæringens bidrag til allmennyttige formål i 2020.

Iman Winkelman /s/
Direktør Sparebankforeningen

¹ I denne rapporten benyttes sparebanknæringen som en samlebetegnelse for sparebanker og sparebankstiftelser. Dette kan imidlertid ikke forstås som et uttrykk for at stiftelsene driver næringsvirksomhet, men en tydeliggjøring av at bankene og stiftelsene som omtales i denne rapporten begge har en tilhørighet til sparebankvesenet.

Nærmere om sparebanknæringens bidrag til allmennyttige formål

Gjennom denne rapporten presenterer vi tall og fakta om sparebanknæringens bidrag til allmennyttige formål i 2020. Sparebanknæringen består av både sparebanker og sparebankstiftelser.

Eierløs kapital

Sparebankene har historisk blitt etablert som selveiende institusjoner med formål om å tilby sparing og yte finansiering til husholdninger og bedrifter. Etersom deler av sparebankenes kapital ikke tilhører en bestemt eier, deler sparebankene ut deler av sitt årlige overskudd i form av gaver til gode formål i samfunnet. Resten av overskuddet som tilhører den eierløse kapitalen brukes for å utvikle bankvirksomheten. Rammene for sparebankenes overskudds- og utbyttefordeling er fastsatt av myndighetene.

De senere år har flere sparebanker endret sin struktur, og i forbindelse med omdanning av egen virksomhet skilt ut den eierløse kapitalen (også kalt samfunnskapitalen) i en sparebankstiftelse. Bankvirksomheten videreføres av sparebanken samtidig som sparebankstiftelsene kombinerer rollen som langsiktige eiere i banken med utdelinger av gaver til allmennyttige formål. De siste årene har det vært en vekst i antall sparebankstiftelser, og det er forventet at flere vil komme til som følge av strukturendringer i sparebanknæringen.

Utdelingene fra sparebanknæringen kan både bestå av tildelinger til ulike mottakere, allmennyttige investeringer og/eller egne aktiviteter som er å betrakte som allmennyttige.

Allmennytte er lik samfunnsnytte

Det er et krav om at sparebanknæringens gaveutdelingsvirksomhet skal rette seg mot allmennyttige formål. Med allmennyttige formål menes formål som er til nytte for samfunnet og allmennheten i en eller annen form, og som ikke utelukkende kommer en enkeltperson eller en kommersiell virksomhet til gode.

Sparebanknæringens årlige gaveutdelinger til allmennyttige formål må ikke forveksles med tradisjonell sponsorvirksomhet. Sponsing er et strategisk virkemiddel for å etablere eller forsterke en bestemt merkevare, mens gaveutdelingsvirksomhet tar form av tildelinger/støtte/aktivitet der det ikke er krav om gjenytelser knyttet opp mot markedsføring av giver. Kravet knyttet til at tildelingene skal være av «allmenn nytte» gjelder tilsvarende ikke ved sponsoraktivitet, men er selvsagte i forbindelse med sparebanknæringens gaveutdelingsvirksomhet. Det allmennyttige arbeidet skal ta form av støtte til samfunnet banken/stiftelsen er en del av, og tildelingene er derfor som regel av lokal og regional karakter.

Sparebanknæringen bidrar tilbake til samfunnet

Samfunnet er i utvikling, og dette medfører også at vurderingene rundt hva som vil være å betrakte som allmennyttige formål vil endre seg over tid. Dette gjenspeiles i form av stadig økt mangfold når det gjelder sparebanknæringens støtte til ulike initiativ, tiltak og prosjekt. Deler av sparebanknæringen har de siste årene også gjennomført flere egne aktiviteter og prosjekter for å fremme samfunnsnytte på ulike måter.

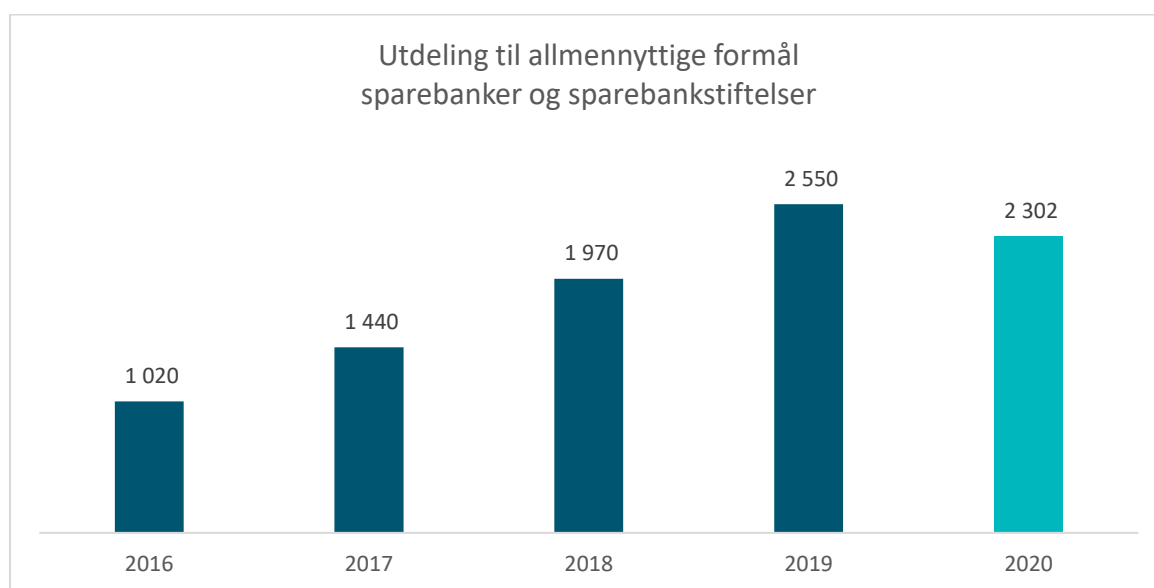
Sparebankforeningen henviser til rapporten *Rammer for allmennytte* for en utdypende beskrivelse av hva som følger av allmennyttebegrepet. Rapporten fås ved henvendelse til foreningen.

Hovedfunn i forbindelse med kartlegging av allmennyttarbeidet

Utdelinger til allmennyttige formål i 2020

En samlet sparebanknæring representert ved deltakerne i kartleggingen² delte i 2020 ut 2,3 milliarder kroner til allmennyttige formål gjennom til sammen 17 939 tildelinger. Det samlede tildelingsbeløpet er noe lavere i 2020 sammenlignet med året før, noe som blant annet kan skyldes endret tildelingskapasitet blant sparebankene/sparebankstiftelsene som en konsekvens av Covid19-situasjonen. I tillegg kan forhold ved mottakerne ha påvirket størrelsen på tildelingene i 2020.

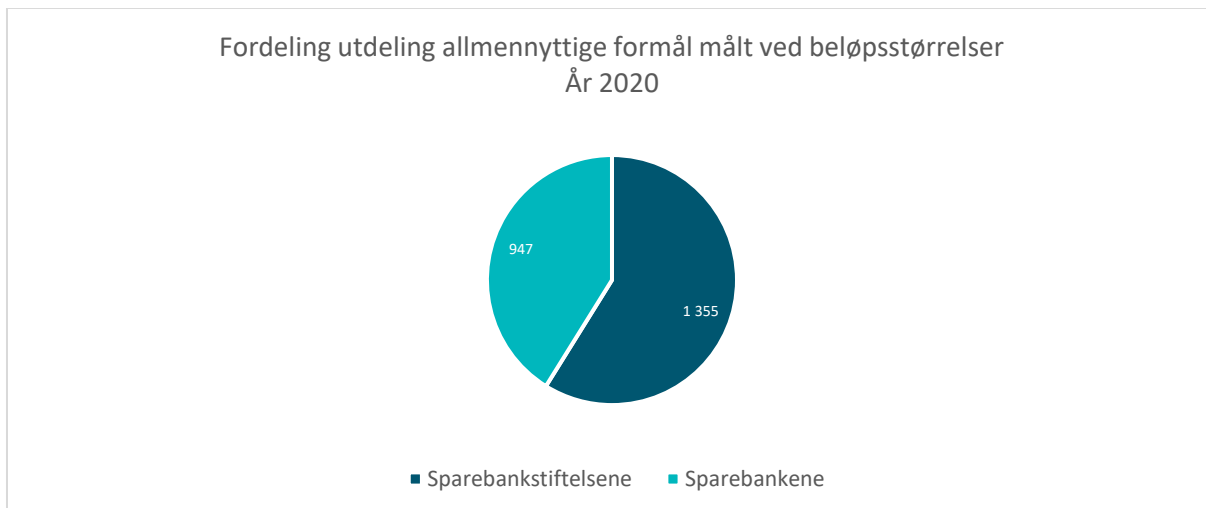
Den siste femårsperioden har det vært mer enn en fordobling av sparebanknæringens samlede tildelinger til allmennyttige formål.

Tall i MNOK.

² Se «Nærmere om undersøkelsen» for omtale av benyttet fremgangsmåte i forbindelse med innhenting av grunnlaget for tallene som presenteres i undersøkelsen.

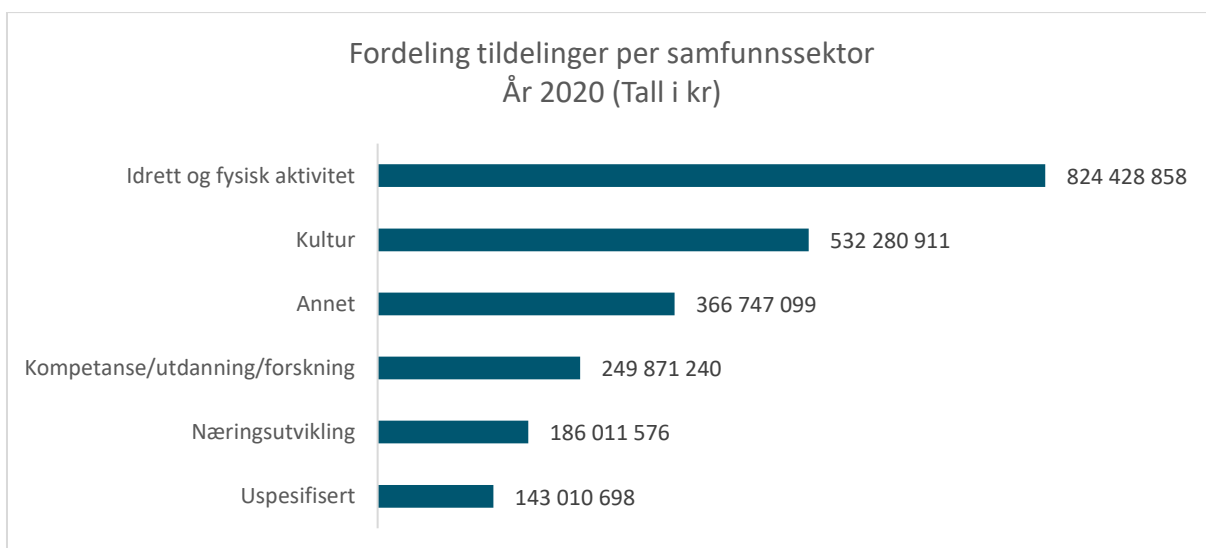
Sparebankstiftelsenes andel av de samlede tildelingene (målt ved bruk av beløpsstørrelser) var i 2020 på 56,6 prosent av beløpet som sparebanknæringen samlet sett delte ut til allmenntilretteformål. Samtidig er det viktig å poengtere at det er sparebanknæringens samlede tildeling fra både bankene og stiftelsene som er av betydning for hva man oppnår på allmenntilretteområdet.

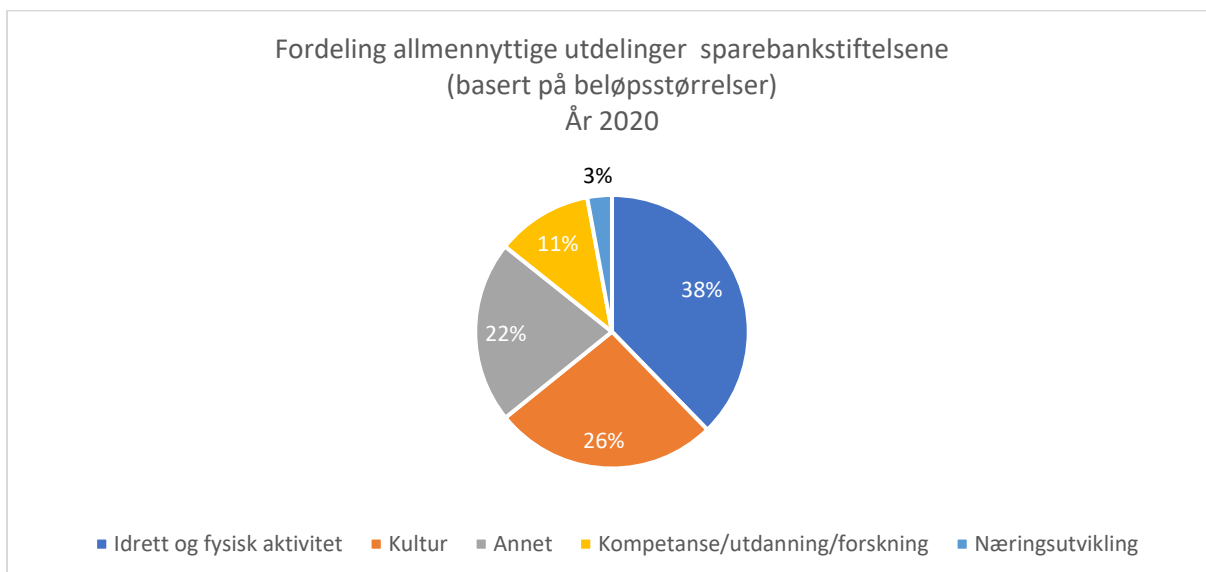
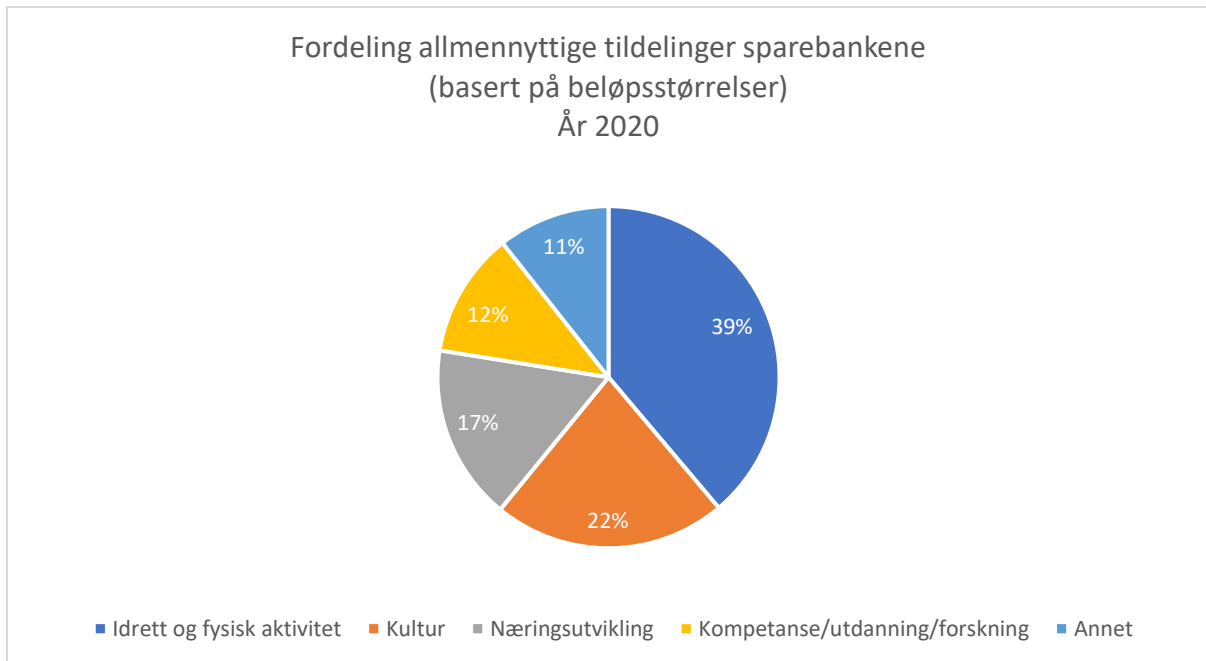
Fordeling tildelinger per samfunnssektor

Fordelt per samfunnssektor, er det idrett og fysisk aktivitet etterfulgt av kultur som er de største mottakerne av tildelingene fra sparebanknæringen i 2020. I sum mottok disse samfunnssektorene nær 1,4 milliarder av totalt 2,3 milliarder kroner som ble delt ut til allmenntilretteformål i fjor. Dette tilsvarer 59 prosent av samlet tildelingsbeløp. Kompetanse/utdanning/forskning ble tilgodesett med nær 250 millioner kroner, mens 186 millioner kroner tilfalt næringsutvikling.

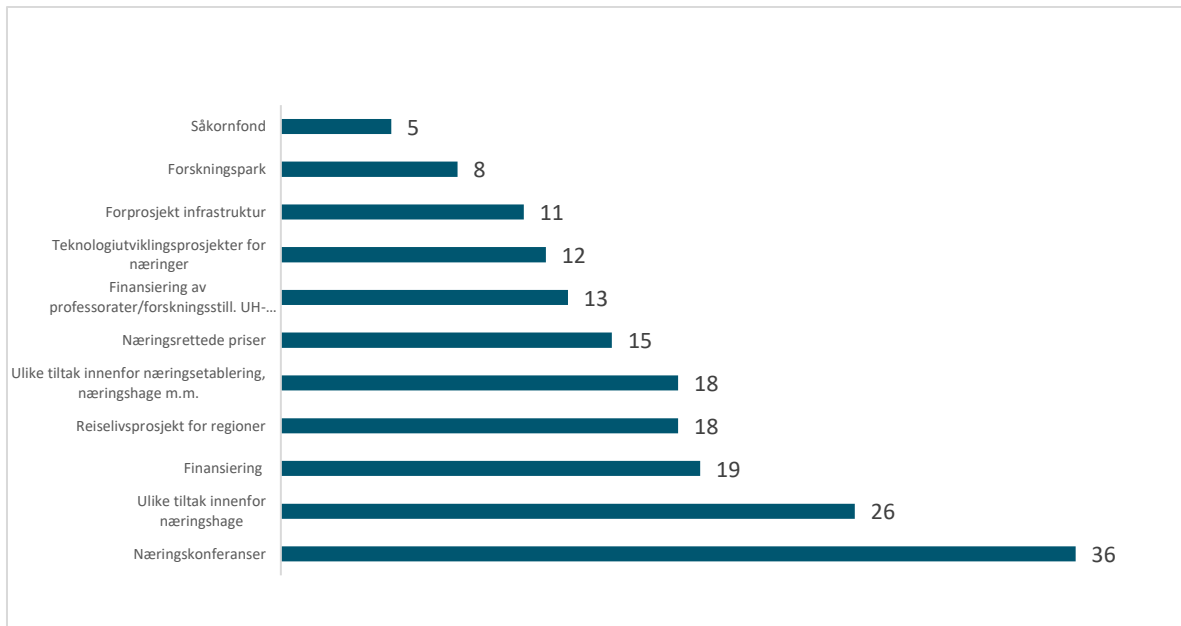
Det foreligger ikke data som sier noe om i hvor stor grad sparebanknæringens tildelinger har bidratt til annen medfinansiering av initiativ, tiltak og prosjekter som i sum har gjort at samfunnsmessige tiltak som ellers ikke ville latt seg realisere, har blitt fullfinansiert og igangsatt. Det antas imidlertid at dette er tilfelle for en rekke av prosjektene som har mottatt tildelinger fra sparebanknæringen i 2020.

Profilen på allmennyttarbeidet varierer noe internt i sparebanknæringen. En kategorisering av de beløpsmessige fordelingene av tildelingene for 2020, viser at sparebankene i større grad har rettet sitt allmennyttarbeidet inn mot næringsutvikling sammenlignet med sparebankstiftelsene. Til gjengjeld er en større andel av sparebankstiftelsenes tildelinger rettet inn mot kultursektoren.

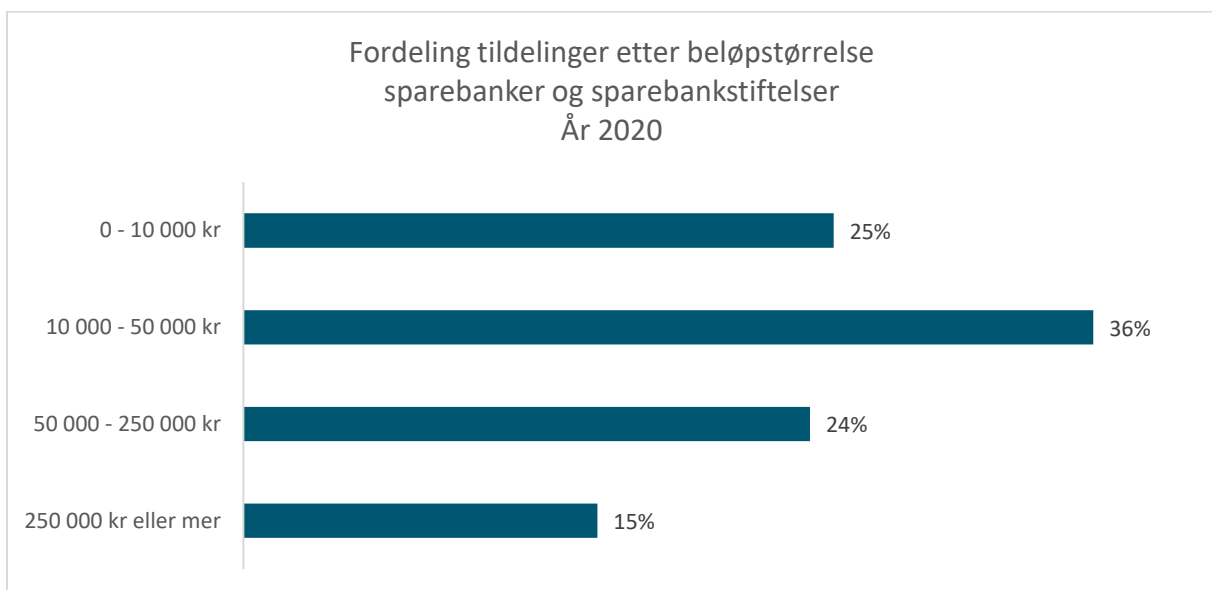

I forbindelse med kartleggingen av allmenntiltarbeidet til sparebanknæringen ble det stilt nærmere spørsmål ved tildelingene til bestemte næringsrettede formål. Under presenteres en oversikt over hva som spesielt er prioritert av næringsrettede formål blant sparebankene/sparebankstiftelsene i forbindelse med allmenntiltarbeidet.

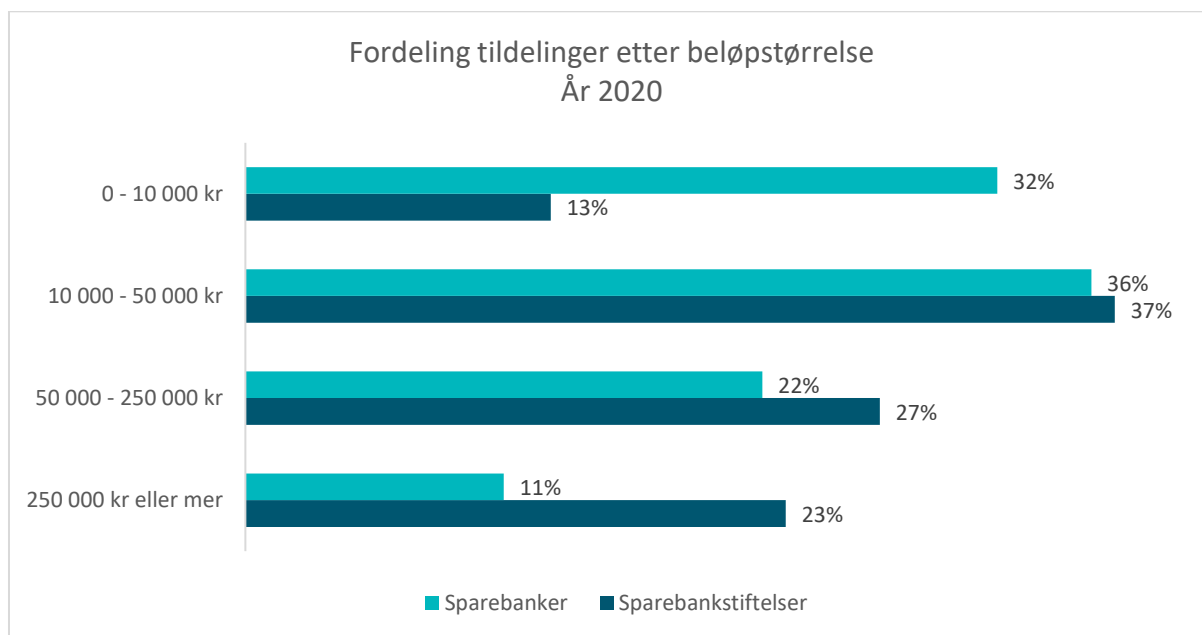

Fordeling tildelinger etter beløpsstørrelse

Kartleggingen av sparebanknæringens allmenntiltarbeid viser at 51 prosent av tildelingene på allmenntiltområdet tar form av gaver med en økonomisk verdi inntil 50 000 kroner. Omtrent hver fjerde gave (24 prosent) har en verdi mellom 50 og 250 000 kroner. 15 prosent av tildelingene beløper seg til 250 000 kroner eller mer.

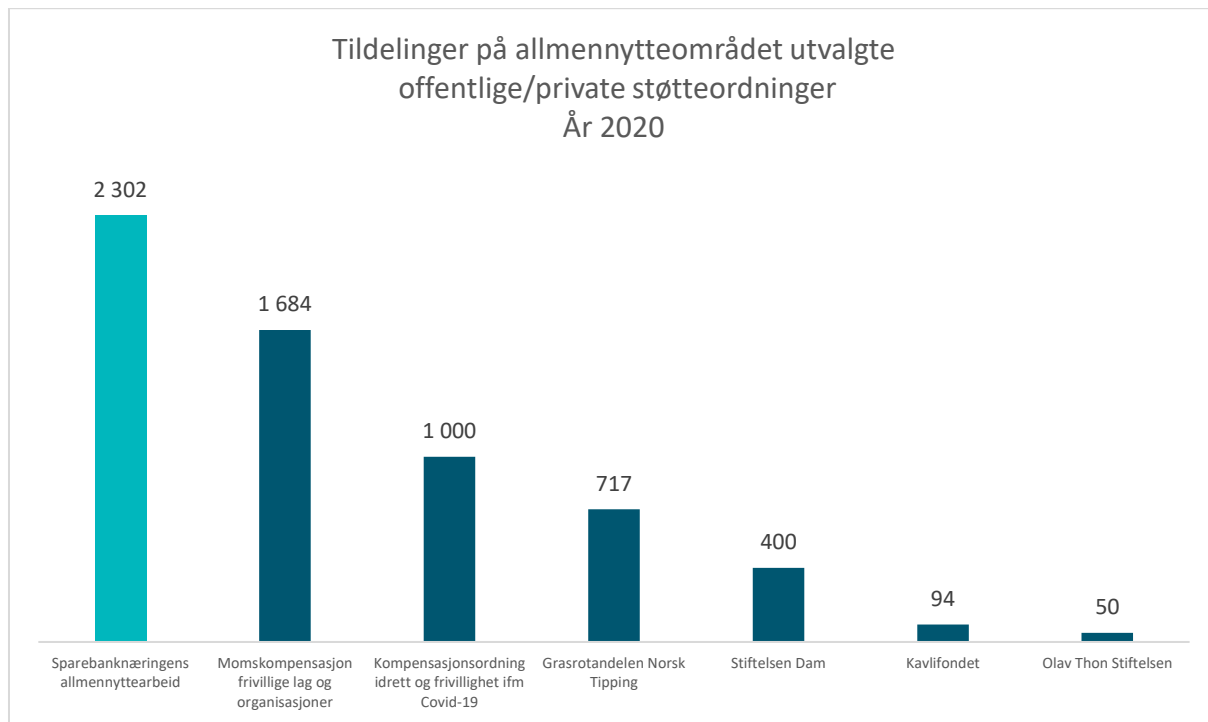

Sparebankene og sparebankstiftelsene har litt ulik profil når det gjelder fordeling tildelinger etter beløpsstørrelse. Totalt har deltakerne i vår kartlegging oppgitt at det er gjennomført 17 939 tildelinger i 2020. Sparebankene har i sum flere tildelinger enn sparebankstiftelsene. Samtidig er den gjennomsnittlige verdien av hver tildeling lavere sammenlignet med stiftelsene. Sparebankstiftelsene er overrepresentert både når det gjelder antall tildelinger som har en økonomisk verdi mellom 50 og 250 000 kroner, og når det gjelder gaver til en økonomisk verdi som overstiger 250 000 kroner.

Størrelsen på sparebanknæringens allmennttearbeid

Under har vi sammenlignet sparebanknæringens samlede tildelinger på allmenntteområdet med utvalgte andre offentlige/private støtteordninger som også retter seg mot allmenntteområdet. Dette for å gi et bilde av den relative størrelsen på sparebanknæringens samlede allmennttearbeid.

Tall i MNOK.

Nærmere om undersøkelsen

Sparebankforeningen organiserer alle landets 94 sparebanker og 32 av landets totalt 35 sparebankstiftelser. Gjennom et digitalt spørreskjema sendt medlemmene har sparebanknæringens allmennyttarbeid blitt kartlagt. Sparebanknæringen er i denne rapporten benyttet som en samlebetegnelse for sparebankene og sparebankstiftelsene.

Det er i forbindelse med undersøkelsen presisert at sponsoraktivitet og utdelinger/tildelinger som ikke kvalifiserer innenfor rammene av allmennytte, skal holdes atskilt fra rapporteringen av allmennyttarbeidet.

Deler av sparebanknæringen foretar også samfunnsnyttige investeringer innen områder som kunst, musikk og bygninger. Verdien av investeringene er ikke inkludert i undersøkelsen.

Responstrate:

Sparebanker: 87,2%

Sparebankstiftelser: 77,1%

Arbeidet med rapporten ble avsluttet 4.mai 2021.

Besøk oss på www.sparebankforeningen.no